

TROCKENRASEN

Lebendige Vielfalt

Eine seltene und schätzenswerte Bereicherung der heimischen Biodiversität

Trockene Wiesen, voller bunter Blüten, mit niedriger und lockerer Vegetation auf Hängen und sandigen Böden – das bezeichnet man im Allgemeinen als Trockenrasen. Sie bestehen aus speziell angepassten Pflanzen- und Tierarten, die mit der Trockenheit und Nährstoffarmut dieser Standorte bestens zurechtkommen.

Trockenrasen waren bis zum 19. Jhd. noch weit verbreitet in unserer Landschaft – als noch riesige Schafherden über die Lande zogen. Diese extensive, d. h. schonende Weidehaltung war eine der wenigen Möglichkeiten der Menschen, solchen ertragsarmen Standorten etwas abzugewinnen.

Leider ist solch eine Bewirtschaftung aktuell durch den hohen Nutzungsdruck auf die landwirtschaftliche Fläche kaum mehr möglich, denn sie muss möglichst 'produktiv' sein: eine stets steigende Weltbevölkerung ernähren, Futtermittel für unseren hohen Fleischkonsum oder Energiepflanzen zur Strom- und Gasgewinnung produzieren. Dadurch ist in unserer modernen Kulturlandschaft immer weniger Raum, wo auch mal weniger mehr sein darf: trockene, magere Wiesen, die eine unglaubliche Fülle an Leben beherbergen können.

Durch den diffusen Nährstoffeintrag aus Industrie, Verkehr und Landwirtschaft verschwinden allmählich die Trockenrasen, da die typischerweise kleinen und lichtbedürftigen Pflanzenarten von nährstoffliebenden, starkwüchsigen Gräsern und Sträuchern überwuchert werden.

Heutzutage sind Trockenrasen also sehr selten geworden und es muss großer Aufwand betrieben werden, um sie zu erhalten. Würde sich großflächige Schafhaltung wieder lohnen, könnten Trockenrasen sich erneut ausbreiten. Auf dem Bild siehst Du die Idealvorstellung – große Schaf- und Ziegenherden streifen umher und halten die Landschaft offen. Denn ohne jegliche Nutzung der Flächen entsteht sukzessive Wald.

Für ein stabiles Ökosystem brauchen wir sie alle – jeden Schmetterling, jede Biene und jede Blume – auch für den langfristigen Erhalt der Lebensgrundlage des Menschen auf der Erde.

Hier abgebildet sind ein paar typische Pflanzen- und Tierarten, die wir schützen müssen! **Auf dem benachbarten Kleinbahndamm Ladenthin findet sich solch ein schmaler Streifen Trockenrasen.**

ABGEBILDETE PFLANZEN- UND TIERARTEN PRDSTAWIONE GATUNKI ROŚLIN I ZWIERZĄT

- 1 Neuntöter | Dzierzba gąsiorek | *Lanius collurio*
- 2 Sibirische Glockenblume | Dzwonek syberyjski | *Campanula sibirica*
- 3 Sand-Federgras | Ostnica piaskowa | *Stipa borysthena*
- 4 Tauben-Skabiose | Driakiew gołębia | *Scabiosa columbaria*
- 5 Bibernelle-Widderchen | Kraśnik purpuracek | *Zygaena minos*
- 6 Schafe halten die Landschaft offen und verbreiten Samen in ihrem Fell | Owce utrzymują odkryty krajobraz i roznoszą nasiona w swojej sierści
- 7 Wiesen-Kuhschelle | Sasanka łąkowa | *Pulsatilla pratensis*
- 8 Skabiosen-Flockenblume | Chaber driakiewnik | *Centaurea scabiosa*
- 9 Schachbrettfalter | Polowiec szachownica | *Melanargia galathea*
- 10 Natternkopf-Habichtskraut | Kosmaczek żmijowcowaty | *Hieracium echinoides*
- 11 Hosenbiene | Obrostka letnia | *Dasyptoda hirtipes*
- 12 Karthäuser-Nelke | Goździk kartuzek | *Dianthus carthusianorum*
- 13 Trockenrasen besiedeln gerne Extremstandorte wie steile Hänge (z. B. alte Sandgruben) | Murawy kserotermiczne chętnie zasiedlają stanowiska ekstremalne, takie jak strome zbocza (np. stare zwirownie)
- 14 Scharfer Mauerpfeffer | Rozchodnik ostry | *Sedum acre*
- 15 Ziegen fressen sogar dornige Sträucher | Kozły jedzą nawet kolczaste krzewy
- 16 Zauneidechse | Jaszczurka zwinka | *Lancerta agilis*

MURAWY

KSEROTERMICZNE

żywa różnorodność

Rzadkie i warte ochrony wzbogacenie lokalnej bioróżnorodności

Ze względu na duży dopływ składników odżywczych z przemysłu, ruchu drogowego i rolnictwa, murawy kserotermiczne stopniowo zanikają, ponieważ typowe małe i wymagające światła gatunki roślin zarastają przez wymagające składników odżywczych, szybko rosnące trawy i krzewy.

Obecnie więc murawy kserotermiczne stały się bardzo rzadkie, a ich zachowanie wymaga wiele wysiłku. Gdyby hodowla owiec na dużą skalę stała się ponownie opłacalna, murawy kserotermiczne mogłyby się ponownie rozprzestrzenić. Na zdjęciu widać idealny scenariusz - duże stada owiec i kóz wędrujące po okolicy i utrzymujące odkryty krajobraz. Bez użytkowania terenu bowiem las stopniowo będzie się rozrastał.

Dla stabilnego ekosystemu potrzebny jest każdy motyl, każda pszczoła i każdy kwiat, aby w dłuższej perspektywie zachować podstawy życia człowieka na Ziemi.

Na zdjęciu kilka typowych gatunków roślin i zwierząt, które musimy chronić! **Na sąsiednim nasypie kolejki wąskotorowej do Ladenthin znajduje się taki wąski pas murawy kserotermicznej.**

Suche łąki, pełne kolorowych kwiatów, z niską i luźną roślinnością na zboczach i piaszczystych glebach, noszą nazwę muraw kserotermicznych. Składają się na nie specjalnie przystosowane gatunki roślin i zwierząt, doskonale radzące sobie z suszą i ubóstwem składników odżywczych, występującymi na tych terenach.

Murawy kserotermiczne były szeroko rozprzecznione w naszym krajobrazie jeszcze do XIX wieku, kiedy to ogromne stada owiec przemierzały tereny wiejskie. Ten ekstensywny, czyli nieobciążający wypas, był jednym z nielicznych sposobów na to, by ludzie uzyskiwali coś z tak mało urodzajnych miejsc.

Niestety, takie gospodarowanie jest obecnie prawie niemożliwe ze względu na dużą presję na grunty rolne, ponieważ muszą one być jak najbardziej "produktywne": aby wyżywić stale rosnącą liczbę ludności świata, wyprodukować paszę na potrzeby naszej wysokiej konsumpcji mięsa lub uprawy energetyczne do produkcji energii elektrycznej i gazu. W rezultacie w naszym nowoczesnym krajobrazie kulturowym jest coraz mniej przestrzeni, w której mniej może oznaczać więcej: suchych, ubogich łąk o niewiarygodnym bogactwie życia.

